

Sygn. akt: I Cgg 28/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Monika Muszko - Adamczak
Protokolant:	Elżbieta Leszczewska

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2019 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa K. P., T. P.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej Spółki (...) Spółki Akcyjnej na rzecz powodów K. P. i T. P. solidarnie kwotę 84 811,18 zł (osiemdziesiąt cztery tysiące osiemset jedenaście złotych 18/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od daty prawomocności wyroku;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
3. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 6 129,25 zł (sześć tysięcy sto dwadzieścia dziewięć złotych 25/100) tytułem kosztów sądowych;
4. zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 4 816, 25 zł (cztery tysiące osiemset szesnaście złotych 25/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;
5. odstępuje od obciążania powodów nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

SSO Monika Muszko - Adamczak

Sygn. akt I Cgg 28/17

UZASADNIENIE

Powodowie K. P. i T. P. w pozwie złożonym dnia 16 października 2015 roku wnieśli o zobowiązanie pozwanej (...) S.A. w K. (...) w T. do naprawienia szkody górniczej w stanowiącym przedmiot współwłasności powodów K. P. i T. P. budynku mieszkalnym i ogrodzeniu – częściach składowych nieruchomości objętej księgą wieczystą KW Nr (...) Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej działki nr (...) położonej w R. przy ulicy (...) przez zapłatę kwoty 135.746,16 zł z ustawowymi odsetkami od daty prawomocności wyroku, oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali że ugodą zawartą w dniu 13 października 2011 roku pomiędzy powodami K. P. i T. P. oraz pozwaną (...) S.A. w K. (...) strony ustaliły zakres szkód górniczych w obiektach budowlanych stanowiących części składowe nieruchomości KW Nr (...) Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej, której współwłaścicielami są powodowie K. P. i T. P.. Zakres szkód górniczych obejmował w budynku mieszkalnym - wychylenie budynku w jednym z narożników $27/4^{\circ}/00$ zawilgocenie ścian piwnic, spękanie i zarysowanie tynków ścian i przewodów kominowych, deformację podłóg i posadzek, spękanie płyt posadzkowych w klatce schodowej i kuchni, w garażu - spękanie posadzek, w ogrodzeniu bocznym - spękanie cokołów i rozejście się ogrodzenia z elementów betonowych, w osadniku - spękanie płyty górnej, w nawierzchni - spękanie nawierzchni betonowej pod altaną.

Powodowie podali, że ustalili z pozwaną sposób napraw poprzez przywrócenie do stanu poprzedniego polegającego na: w budynku mieszkalnym - rektyfikacji budynku, wykonanie izolacji pionowej ścian piwnic oraz izolacji poziomej posadzek wraz z odbudową drenażu, odbiciu i ponownym uzupełnienie tynków ścian, faset, przemurowaniu przewodu kominowego, wymianie spękanych płytek w klatce schodowej i kuchni, w garażu - rozebranie posadzki i ponowne jej uzupełnienie, w ogrodzeniu - rozebranie cokołu i ponowne uzupełnienie, zabudowanie słupków i siatki dostarczonej przez powodów, rozebranie słupka i przęsła betonowego i ponowne zabudowanie, w osadniku - rozebranie płyty górnej i ponowne zabudowanie, w nawierzchni pod altaną - rozebranie i ponowne wykonanie.

Pozwana w okresie od marca 2012 roku do maja 2013 roku wykonała częściowo rektyfikację budynku oraz naprawę szkód w obiektach nie wykonując jednocześnie ugody w części dotyczącej naprawy ogrodzenia, wobec przeszkody w postaci braku zgody właściciela sąsiedniej nieruchomości. Strony w notatce służbowej sporządzonej w dniu 22 kwietnia 2013 roku ustaliły sposób naprawy i propozycje udziałów w naprawieniu szkód. Pozwana zobowiązała się do realizacji obowiązku określonego w porozumieniu lecz nie wykonała go. Nadto, po wykonaniu rektyfikacji budynku mieszkalnego ujawniły się szkody pozostające w związku przyczynowym z rektyfikacją i stanowiące jej skutek w postaci deformacji dachu budynku, ścian wewnętrznych w pomieszczeniach wewnętrznych budynku i nieszczelność przewodów kominowych. W dniu 22 kwietnia 2013 roku strony dokonały oględzin składników budynkowych wymagających naprawy, ustaliły zakres szkody i sposób jej naprawy oraz zgodnie przyjęły istnienie związku przyczynowego pomiędzy rektyfikacją a szkodą. Powodowie wyrazili wolę wykonania robót naprawczych we własnym zakresie w zamian za pokrycie kosztów naprawy przez pozwaną. Powodowie w piśmie z dnia 8 czerwca 2015 roku określili zakres szkód oraz opracowali kosztorys robót opiewający na kwotę 135.746,16 zł brutto. Kosztorys obejmował roboty wymagane likwidacją deformacji dachu powstałej w wyniku robót rektyfikacyjnych budynku, roboty pionowania ścian wewnętrznych budynku, roboty wymagane stabilizacją, poziomowaniem i uszczelnieniem podłóg, roboty naprawcze kominów, roboty naprawcze zdeformowanego ogrodzenia. Pismem z dnia 7 lipca 2015 roku pozwana nie zaakceptowała wartości kosztorysowej wyliczonej przez powodów i odmówiła zawarcia ugody.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwana podała że ugodą załączoną do pozwu z dnia 13 października 2011 roku, strony uregulowały sposób naprawienia szkody zaistniałej w nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...), stanowiącej własność powodów. W § 7 ugody poszkodowani zrzekli się wszelkich dalszych roszczeń w stosunku do Przedsiębiorcy w związku ze szkodą opisaną w ugodzie, zaś w § 8 ugody zapisano, że roboty remontowe nie stanowiące szkody a wymagane w trakcie naprawy obciążają Poszkodowanego i w związku z tym taki stan prawny uniemożliwia „rozszerzanie” późniejsze, zakresu ewentualnych a zgłaszanych przez poszkodowanych uszkodzeń. Równocześnie w wyniku oględzin, w trakcie których ustalono zgodnie zakres prac do wykonania, pozwana zleciła przygotowanie kosztorysu naprawy stwierdzonych uszkodzeń, jednakże kosztorys ten został przesłany jako załącznik do projektu ugody, a poszkodowani propozycji ugody nie zaakceptowali, natomiast przedłożyli kolejny kosztorys w którym wartość naprawy znacznie odbiega od wartości wskazanej przez pozwaną.

W toku procesu, wskutek podziału (...) S. A. stroną pozwaną stała się Spółka (...) S. A.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie K. P. i T. P. są właścicielami nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...). Wyżej wymieniona nieruchomość obejmuje budynek mieszkalny, garaż, ogrodzenie boczne, osadnik oraz nawierzchnię.

(dowód: bezsporne, odpis księgi wieczystej k.51-52)

W wyniku ruchu zakładu górniczego pozwanej, na nieruchomości stanowiącej własność powodów doszło do wychylenia budynku w jednym z narożników, zawilgocenia ścian piwnic, spękania i zarysowania tynków ścian i przewodów kominowych, deformacji podłóg i posadzek, spękania płyt posadzkowych w klatce schodowej i kuchni, w garażu - spękania posadzek, w ogrodzeniu bocznym - spękania cokołów i rozejściu się ogrodzenia z elementów betonowych, w osadniku - spękania płyty górnej, w nawierzchni - spękania nawierzchni betonowej pod altaną.

Ugodą zawartą w dniu 13 października 2011 roku strony ustaliły zakres szkód górniczych w obiektach budowlanych stanowiących części składowe nieruchomości oraz określiły zakres napraw przez przywrócenie do stanu poprzedniego.

Pozwana w okresie od marca 2012 roku do maja 2013 roku wykonała częściowo rektyfikację budynku oraz naprawę szkód w obiektach nie wykonując jednocześnie ugody w części dotyczącej naprawy ogrodzenia, wobec przeszkody w postaci braku zgody właściciela sąsiedniej nieruchomości. Strony w notatce służbowej, sporządzonej w dniu 22 kwietnia 2013 roku ustaliły sposób naprawy i propozycje udziałów w naprawieniu szkód. Po wykonaniu części napraw budynku mieszkalnego ujawniły się szkody pozostające w związku przyczynowym z rektyfikacją i stanowiące jej skutek w postaci deformacji dachu budynku, ścian wewnętrznych w pomieszczeniach wewnętrznych budynku i nieuszczelnności przewodów kominowych. W dniu 22 kwietnia 2013 roku strony dokonały oględzin składników budynkowych wymagających naprawy, ustaliły zakres szkody i sposób jej naprawy oraz zgodnie przyjęły istnienie związku przyczynowego pomiędzy rektyfikacją i szkodą. Powodowie wyrazili wolę wykonania robót naprawczych we własnym zakresie w zamian za pokrycie kosztów naprawy przez pozwaną. Powodowie w piśmie z dnia 8 czerwca 2015 roku określili zakres szkód oraz opracowali kosztorys robót opiewający na kwotę 135.746,16 zł brutto. Kosztorys obejmował roboty wymagane likwidacją deformacji dachu powstałej w wyniku robót rektyfikacyjnych budynku, roboty pionowania ścian wewnętrznych budynku, roboty wymagane stabilizacją, poziomowaniem i uszczelnieniem podłóg, roboty naprawcze kominów, roboty naprawcze zdeformowanego ogrodzenia. Pismem z dnia 7 lipca 2015 roku pozwana przedstawiła swoje stanowisko, nie akceptując wartości kosztorysowej wyliczonej przez powodów i uznała, że brak jest podstaw do zawarcia ugody. W ocenie pozwanej przyjęty zakres robót w kosztorysie powodów istotnie odbiegał od zakresu robót remontowych w budynku mieszkalnym ustalonym przez strony w protokole oględzin i w powołanej wyżej notatce służbowej, dotyczącej zakresu naprawy ogrodzenia.

(dowód: ugoda z dnia 13 października 2011 roku k.10-11, protokół oględzin k.12-14, pismo z dnia 7 października 2014 roku k.18, kosztorys k.19-30 i 32-49, korespondencja k.31 i 50)

Pismem z dnia 14 września 2015 roku powodowie wnieśli pozew o naprawienie szkód górniczych na nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...) oraz wnieśli o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego do spraw budownictwa. W toku czynności, w wyniku przeprowadzonej opinii ustalono następujący zakres napraw polegający na: poziomowaniu podłóg na poddaszu budynku, których odchylenie od poziomu wynosi 10-15 mm, likwidacji prawdopodobnego przeciwspadku rynny dachowej od strony ulicy poprzez zabudowanie do niej drugiej rury spustowej, odtworzenie ogrodzenia z siatki wg ustaleń z notatki służbowej z dnia 22 kwietnia 2013 roku, demontaż i ponowny montaż ogrodzenia z elementów żelbetowych. Pismem z dnia 29 sierpnia 2016 roku powodowie poinformowali, że nie zgadzają się z treścią opinii biegłego, oraz przedłożyli do akt sprawy niezależną opinię z września 2016 roku oraz wnieśli o przeprowadzenie opinii uzupełniającej. Sad, po sporządzeniu opinii przez kolejnego biegłego ustalił, iż wskazana przez powoda wada w postaci braku kąta prostego ścian rzędu 2-3° nie ma związku z rektyfikacją budynku, lecz są wynikiem prac murarskich na etapie budowy budynku. W/g normy odchylenie przecinających się płaszczyzn ścian od przewidywanego w dokumentacji kąta nie powinno być większe niż 3 mm na lm. Pochylenie ścian według wymagań normowych odchylenia powierzchni i krawędzi od kierunku pionowego nie powinno być większe niż 2 mm/2 nr i nie więcej niż 4 mm w pomieszczeniach do 3,5 m wysokości. Na podstawie szczegółowych pomiarów zakwalifikowano do pionowania pojedyncze ściany płytami gipsowo-kartonowymi przyklejanymi na kleju w pomieszczeniach 04,14 13,

klatce schodowej i korytarzu I piętra, pomieszczenia 25, 23 na korytarzu poddasza. Pochylenie podłóg tolerancja wg norm dla powierzchni poziomych wynosi nie więcej niż 3 mm/m oraz nie więcej niż 6 mm na całej powierzchni podłogi. Na podstawie szczegółowych pomiarów zakwalifikowano do poziomowania podłogi w pomieszczeniach 13 i 14 1 piętra i 21,23 poddasza. Deformacja dachu - na podstawie obserwacji rynien, oraz śladów zacieków na elewacji stwierdzono, że wynikiem rektyfikacji budynku, w którym wcześniej wykonano poziomowanie dachu są deformacje rynien dachowych po stronie frontowej budynku z wyłączeniem części rynny mającej dwa odpływy po stronie północno-wschodniej budynku, oraz deformacja rynny i pokrycia z dachówki po stronie południowej budynku. Z uwagi na konieczność 10 cm odejścia od granicy sąsiada po demontażu istniejącego ogrodzenia zaproponowano wycięcie piłą 10 cm drogi asfaltowej, a następnie zamontować ogrodzenie systemowe firmy (...). Ogrodzenie prefabrykowane skalkulowano zgodnie z poprzednimi wycenami. Z uwagi na wpis w protokole z wizji z dnia 22.04.2014 r uznano przemuirowanie komina na wysokość 2,2 m oraz uznano uszczelnienie styków płyt jak w wycenie powoda. Zestawienie kosztów naprawy oszacowano na kwotę 67 254,53 zł. Uzupełniającą opinią ustalono całkowity koszt naprawy posesji i ogrodzenia na kwotę 84 811,18 zł, po weryfikacji cen i zakresu robót przez biegłego. Powodowie ostatecznie wyrazili zgodę na zasądzenie tej kwoty tytułem pokrycia kosztów napraw.

(dowód: pisemna i ustna opina biegłego do spraw budownictwa, pisemna i ustna opina biegłego z zakresu budownictwa ze znajomością kosztorysowania, przesłuchanie powoda)

Sąd ustalił powyższe okoliczności faktyczne w oparciu o spójne i w pełni przekonujące wskazane wyżej dowody, a w szczególności dokumenty urzędowe, sporządzone przez uprawnione organy w granicach ich kompetencji, które w ocenie Sądu były w pełni wiarygodne. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły także niekwestionowane dokumenty prywatne, których prawdziwość nie budziła wątpliwości. Sąd dopuścił dowód z dokumentów urzędowych i prywatnych, które nie zostały zakwestionowane w trybie art. 252 k.p.c i 253 k.p.c. Dowody te nie wzbudziły żadnej wątpliwości Sądu.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się w szczególności na opinii biegłych sądowych z zakresu szkód górniczych w obiektach budowlanych, sporządzonych na okoliczność zakresu szkód pochodzenia górniczego i sposobu ich naprawy, a w szczególności czy zasadne jest pod względem ekonomicznym przywracanie stanu poprzedniego nieruchomości powodów. W ocenie Sądu opinie zostały sporządzone zgodnie ze zleceniem, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności istotnych dla poczynienia niezbędnych ustaleń faktycznych. Nie istniały też wątpliwości co do wiedzy, fachowości i bezstronności biegłych. Wiedza oraz doświadczenie zawodowe opiniującego oraz stanowczy charakter opinii przekonują, że zasadnym było poczynienie ustaleń na jej podstawie. Biegli dokonali wyliczenia w oparciu o wartość odtworzeniową, uwzględniającą naturalne zużycie techniczne budynku, zakres robót remontowo – modernizacyjnych. Biegły w sposób przekonujący wyjaśnił, iż oddziaływanie różnych czynników zewnętrznych powoduje narastanie zużycia technicznego, a tym samym degradację zastosowanych w budynku mieszkalnym materiałów. Uwzględnili przy tym prawidłową gospodarkę remontową budynku. Biegli dokonali wyceny według aktualnych cen i aktualnego stanu.

Sąd zważył, co następuje:

Strona pozwana odpowiada za szkody na nieruchomości powodów. Działanie sprawcze powodujące szkodę trwało w okresie obowiązywania prawa górniczego z 1994r., jak i pod rządami ustawy prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011r., która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 roku. Pomimo, że eksploatacja górnicza miała miejsce także przed 2012r., jednak szkody wynikające z tej eksploatacji powstały i ujawniły się w późniejszym okresie, po 1 stycznia 2012r., co wynika z niekwestionowanych twierdzeń strony powodowej, jak i wniosku skierowanego do pozwanej. Data powstania szkód nie była przedmiotem sporu. Tym samym należy uznać, że zastosowanie znajdzie ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. – Prawo geologiczne i górnicze.

Zgodnie z art. 144 ust. 1 cytowanej ustawy właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą. Może on jednak żądać naprawienia wyrządzonej tym

ruchem szkody, na zasadach określonych ustawą. Zgodnie natomiast z art. 145, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, do naprawiania szkód, o których mowa w art. 144 ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego.

Podstawę odpowiedzialności przedsiębiorcy górniczego za szkody spowodowane ruchem zakładu górniczego stanowi przepis art. 435 § 1 k.c., który przewiduje odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Zatem przedsiębiorca górniczy odpowiada za szkody spowodowane ruchem zakładu w każdym przypadku, w którym nie zachodzi jedna z powyższych przesłanek wyłączających jego odpowiedzialność. Aby przyjąć odpowiedzialność pozwanej na podstawie Prawa geologicznego i górniczego za szkody górnicze, należy wykazać istnienie związku przyczynowego pomiędzy działaniem zakładu górniczego i szkodą, co potwierdziła złożona w sprawie opinia biegłego sądowego.

Zgodnie z art. 363 § 1 k.c. naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Jednakże gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu. W przedmiotowej sprawie wyliczenia biegłego zamieszczone w opinii i jej korekcie jednoznacznie wskazują, że wykonanie naprawy szkód przez przywrócenie stanu poprzedniego jest nieuzasadnione. Względy ekonomiczne uzasadniają wypłatę jednorazowego odszkodowania w wyliczonej wysokości.

Strony ostatecznie zgodnie przyjęły, że odszkodowanie za uszkodzenia na nieruchomości powinno być równoważne jego wartości technicznej. Wartość odtworzeniową poszczególnych komponentów przy uwzględnieniu stopnia ich naturalnego zużycia, biegły ostatecznie oszacował łącznie na kwotę 84 811,18 zł i taka kwota została zaakceptowana przez stronę powodową. W tej sytuacji Sąd, w oparciu o przepisy art. 144 i 145 ustawy prawo geologiczne i górnicze w związku z art. 361 § 1 k.c. zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 84 811,18 zł, wskazaną w opinii biegłego, uznając, że rekompensuje ona doznaną przez nich szkodę. W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo, uznając roszczenie w tym zakresie za wygórowane i nie znajdujące uzasadnienia w przyjętym stanie faktycznym.

Opierając się na opinii biegłego, Sąd zgodnie z art. 435 §1 k.c. zasądził na rzecz powoda tytułem odszkodowania powyższą kwotę, uwzględniając należny podatek VAT. Wysokość odszkodowania powinna być taka, aby poszkodowany mógł nabyć lub wybudować budynki oraz urządzenia takie, jakie miał przed wyrządzeniem mu szkody ruchem zakładu górniczego. Nie wystarczy jednocześnie ustalenie wartości odtworzeniowej takich budynków, budowli i pomniejszenie jej o stopień zużycia, bo w przypadku odszkodowania równoważnego kosztom wybudowania budynku mieszkalnego i innych obiektów należy doliczyć stosowany podatek VAT za usługi budowlane (por. wyroki Sądu Najwyższego z 22 marca 2002 r., I CKN 1344/99, OSNC 2003, nr 4, poz. 52, z 15 kwietnia 2004 r., IV CK 273/03, LEX nr 183707 i z 25 kwietnia 2013 r., V CSK 215/12, LEX nr 1353296).

O odsetkach od zasądzonej kwoty orzeczono w oparciu o przepis art. 481 k.c. Sąd zasądził odsetki od daty prawomocności wyroku, zgodnie z żądaniem zawartym w pozwie.

O kosztach orzeczono na zasadzie art. 100 k.p.c., przyjmując że powodowie utrzymali się ze swoim roszczeniem w 62,5 % oraz w zw. z §2 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokatów, zasądzając od pozwanej na rzecz powodów kwotę 4816,25 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz odstępując od obciążania powodów pozostałymi nieuiszczonymi kosztami sądowymi. Sąd jednocześnie nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 6 129,25 zł tytułem kosztów sądowych.

Sędzia SO Monika Muszko – Adamczak